

Magisteruppsats om trafiksäkerhet under ambulanstransporter

Maja Schylström

Kognitionsvetenskapliga masterprogrammet vid Linköpings Universitet. Arbetet har utförts på Statens väg- och transportforskningsinstitut under handledning av forskare Christina Stave och forskningschef Jan Andersson för enheten Samspel människa, fordon, transportsystem (<http://www.vti.se>).

Maja Schylström har genomfört medföljande observationer och intervjuer av ambulansförare vid Ambulanssjukvården Skaraborgs Sjukhus, för att identifiera möjliga trafiksäkerhetsrisker. En uppgiftsanalys har även gjorts för att kartlägga de uppgifter föraren ska utföra under färd. Kommunikationsproblem, kognitiv belastning och trötthet var några faktorer som föraren får hantera vid uttryckning i höga hastigheter.

Risker som identifierades var:

(a) Komplicerad design av teknisk utrustning. Ett flertal av ambulansförarna som intervjuades kände sig osäkra på många av funktionerna i radiosystemet Rakel, då menyernas navigation upplevdes som ologisk. Ärendeinformationen från SOS lyfte heller inte fram det väsentliga, och i ambulansens förarhytt var flera artefakter olyckligt placerade och riskerade att blandas ihop.

(b) Hög ljudnivå i ambulanser störde kommunikationen mellan förare och vårdare. Buller och sirener gjorde det svårt att kommunicera, vilket försämrade förarens förmåga att anpassa fart och körstil efter patientens tillstånd.

(c) Kommunikation mellan ambulanspersonalen och sjukhuset. Då tillgången till handsfree var mycket begränsad ställde det stor press på föraren.

(d) Kommunikation inom ambulansorganisationen. Personalen upplevde att ledningen inte tog tillvara deras kunskap och heller inte frågade eller förvarnade om förändringar. De upplevde också att introduktionen till nya system var bristfällig.

(e) Kommunikation mellan ambulansverksamheten och SOS Alarm då personalen ansåg att SOS inte larmade den bil som var närmast patienten och inte samordnade sjuktransporter, vilket de menade förlängde uttryckningstiderna.
(f) Trötthet. Personalen upplevde att dygnspass var mycket slitsamma och påpekade hur det kunde vara en säkerhetsrisk. Trots detta valde många dessa pass.

(g) Oförutsägbara medtrafikanter. Andra förare kunde bli stressade av uttryckningsfordon och göra oväntade manövrar.

(h) Låg bilbältesanvändning i vårdutrymmet. Bilbältet upplevdes som begränsande och vård av patienten prioriterades före den egna säkerheten.

Rapporten avslutas med rekommendationer på åtgärder och framtida studier och tillhandahålls av handledarna: christina.stave@vti.se & jan.andersson@vti.se. Rapporten har titeln Traffic Safety for Ambulance transports. A description of the driver's tasks during emergency driving och avslutas med rekommendationer på åtgärder och framtida studier.